

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedy JUDr. Pavla Toufara a soudců Mgr. Miloše Póla a JUDr. Tomáše Strouhy v právní věci

žalobce:

[redacted], narozený [redacted]

zastoupený advokátem Mgr. Karlem Hůzlem
sídlem Velké náměstí 143, 386 01 Strakonice

proti

žalovanému:

[redacted]

za účasti vedlejšího
účastníka:

Generali Česká pojišťovna, a.s., IČO 45272956,
sídlem Spálená 75/16, 113 04 Praha 1

o náhradu škody – zaplacení 120.000 Kč s příslušenstvím, o odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 3.9.2020, č.j. 12C 189/2019-119,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se** ve výroku I. **potvrzuje**, když ve výroku II. **se mění** tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 60.000 Kč spolu s 10 % úrokem z prodlení ročně od 1.7.2019 do zaplacení.

- II. Žalovaná a vedlejší účastník na straně žalované jsou povinni zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 60 824,30 Kč, a to každý jednu polovinu, do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobce.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem Okresní soud v Písku jako soud prvního stupně uložil žalované (výrokem I.) povinnost zaplatit žalobci částku 60 000 Kč se specifikovaným příslušenstvím (úrokem z prodlení), současně žalobu o zaplacení dalších 60 000 Kč s příslušenstvím, zamítl (výrokem II.). O nákladech řízení rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá na jejich náhradu právo (výrokem III.).
2. Žalovaných 120 000 Kč s přísl. se žalobce domáhá z titulu náhrady škody podle § 24 zákona č. 85/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) s tím, že tato mu byla způsobena advokátkou žalované [redacted] podáním opožděné žaloby na náhradu nemajetkové újmy v souvislosti s jeho nezákonným trestním stíháním (žaloba proti státu podle zákona č. 82/1998 Sb. byla zamítnuta z důvodu promlčení nároku). Za přiměřené zadostiučinění považuje částku 170 000 Kč, vzhledem k tomu, že státem mu již byla vyplacena částka 50 000 Kč, žaluje zbylých 120 000 Kč.
3. Soud prvního stupně zjistil, že proti žalobci bylo zahájeno trestní stíhání usnesením PČR, Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje, Územní odbor Písek, Oddělení hospodářské kriminality, Služby kriminální policie a vyšetřování ze dne 13.12.2013 č.j. KRPC-123831-61/TČ-2013 pro zločin podvodu podle ust. § 209 odst. 1 a 4 písm. b) trestního zákoníku spáchaného ve spolupachatelství s [redacted] (bratrem žalobce) a [redacted] (jeho otcem). Usnesením téhož orgánu ze dne 17.3.2014 č.j. KRPC-123831-105/TČ-2013-020581 bylo proti žalobci dále zahájeno trestní stíhání pro jednání kvalifikované jako podvod podle § 209 odst. 1 a 4 písm. d) tr. zákoníku spáchaného rovněž ve spolupachatelství s bratrem a otcem. V trestní věci byl žalobce zastupován advokátkou žalované [redacted]. Rozsudkem Okresního soudu v Písku ze dne 8.9.2015, č.j. 2 T 210/2014-1214 byl žalobce zproštěn obžaloby v plném rozsahu, odvolání státního zástupce bylo jako nedůvodné zamítnuto usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích, pobočkou v Táboře ze dne 10.3.2016 č.j. 14 To 26/2016-1266.
4. Poté, co žalobce uplatnil právo na náhradu škody podle z. č. 82/1998 Sb., byla mu státem vyplacena náhrada nákladů obhajoby a 50 000 Kč zadostiučinění za nemajetkovou újmu. Pokud žalobou ze dne 28.3.2017, zastoupen stejnou advokátkou, uplatnil nárok na zadostiučinění za nemajetkovou újmu ve výši dalších 150 000 Kč (celkem původně uplatnil na tomto nároku částku 200 000 Kč), byla žaloba zamítnuta rozsudkem Okresního soudu v Písku ze dne 4.6.2018 č.j. 10 C 53/2017-136 pro státem důvodně vznesenou námitku promlčení uplatněného nároku. Jeho bratru, [redacted], byla v řízení vedeném u téhož soudu pod sp. zn. 9 C 269/2016 za obdobných skutkových okolností přiznána satisfakce ve výši 170 000 Kč.
5. Ohledně dopadů trestního stíhání do osobní sféry žalobce soud z jeho výpovědi a svědeckých výpovědí manželky [redacted] a tchyně [redacted] (jakož i z výslechu žalobce v řízení 9 C 269/2016) zjistil, že zahájené trestní stíhání negativně ovlivnilo jeho pracovní a soukromý život, trestní stíhání trvalo 2 roky a 3 měsíce, žalobci hrozil nepodmíněný trest odnětí svobody a povinnost uhradit náhradu škody. Žalobce a jeho manželka odložili plánované rodičovství (to však plánovali již od roku 2006), mezi manžely vznikaly konflikty, žalobce se uzavíral do sebe a snažil se trávit čas především v práci, manželka trávila často čas u své matky. Současně se dále zhoršily vztahy mezi žalobcem a jeho bratrem a otcem, byť již byly narušeny v souvislosti se ztrátou důvěry žalobce a jeho bratra vůči jejich otci v rámci podnikání ve společnosti [redacted] (usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích

ze dne 7.2.2013 č.j. [redacted] bylo zahájeno insolvenční řízení ve věci dlužníka [redacted], usnesením téhož soudu ze dne 9.5.2013 č.j. [redacted] byl zjištěn úpadek dlužníka, na jeho majetek byl usnesením ze dne 26.7.2013 č.j. [redacted] prohlášen konkurz. Konkurz byl zrušen usnesením ze dne 25.11.2014 č.j. [redacted], rodiny se přestaly stýkat. Zhoršily se i vztahy s přáteli, přestože trestní řízení nebylo medializováno a žalobce nezastával žádnou veřejnou funkci, žijí však na malém městě.

6. Soud prvního stupně uzavřel, že žalovaná porušila své povinnosti dané v ust. § 16 a násl. z. 85/1996 Sb. o advokacii v platném znění, když nepodala žalobu o nemajetkovou újmu včas, odpovídá tak žalobci podle § 24 téhož zákona za způsobenou škodu, k níž by nedošlo, byla-li by žaloba podána včas, tedy pochybení žalované je v příčinné souvislosti se vznikem škody žalobci. Dospěl k závěru, že nemajetková újma ve výši 120 000 Kč by byla žalobci přiznána jako důvodná, neboť závažnost trestné činnosti, délka řízení a jeho zásah do soukromého, rodinného a pracovního života žalobce odůvodňují výši takového zadostiučinění, a to i s odkazem na citovanou judikaturu. Částka žalobcem uplatněná odpovídá zákonným kritériím obsaženým v § 31a z. 82/1998 Sb. ve znění pozdějších předpisů, a to zejména s přihlédnutím k důvodu zproštění obžaloby (§ 226 písm. b) tr. řádu), ale i ke všem dalším v řízení prokázaným okolnostem. Soud při svých závěrech však zohlednil porušení prevenční povinnosti žalobcem, který byl jednatelem společnosti [redacted], která měla finanční problémy již v roce 2012. Z provedeného dokazování vyplynulo, že rodinné vztahy s rodiči žalobce a jeho bratrem byly nedobré již před zahájením trestního stíhání zejména pro ztrátu vzájemné důvěry a i partnerský vztah s manželkou byl již ovlivněn finanční nejistotou žalobce po jeho skončení v této společnosti. Soud tak dovodil, že „porušení povinnosti žalovanou mělo vliv na zhoršení rodinných, partnerských vztahů žalobce i na psychický stav žalobce ohledně dalšího pracovního uplatnění a obav o budoucnost, samotný vznik této situace však nezpůsobilo, k tomu došlo již před zahájením trestního řízení“. Žalobce tak dle názoru soudu spoluzavinil ve stejném rozsahu jako žalovaná vznik škody ve smyslu ust. § 2900 oz. v průběhu svého působení ve společnosti [redacted], pro které došlo i k zahájení trestního stíhání, neboť si nepočínal při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví nebo na vlastnictví jiného, konkrétně k zahájení insolvenčního řízení, ke zjištění úpadku společnosti a k prohlášení konkurzu, což nelze klást za vinu žalované. Proto soud vyhověl žalobě pouze v rozsahu částky zaplacení částky 60 000 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení (§ 1970 o.z. ve spojení s § 2 nařízení vlády 351/2013 Sb.), zbytek nároku zamítl. O nákladech řízení rozhodl podle § 142 (odst. 2) o.s.ř. s přihlédnutím k částečnému úspěchu každého z účastníků.
7. Proti tomuto rozsudku se odvolali oba účastníci, žalobce do zamítavého výroku II. a do výroku nákladového, žalovaná do rozhodnutí jako „celku“, při jednání odvolacího soudu dne 25.3.2021 však rozsah svého odvolání upřesnila tak, že směřuje toliko do výroků I. a III.
8. Žalobce namítá nesprávné právní posouzení věci, kdy ačkoli soud prvního stupně (správně) dovodil, že žalovaná částka je odpovídající odčinění jeho nemajetkové újmy, a že žalovaná porušila svou právní povinnost a toto porušení je v příčinné souvislosti s žalobcem vzniklou škodou, přesto žalobu (nesprávně) částečně zamítl. Nesprávně dospěl k závěru v tom směru, že žalobce porušil prevenční povinnost s odkazem na ustanovení § 2900 o.z. Toto porušení soud prvního stupně spatřuje v činnosti žalobce jako jednatele před zahájením trestního stíhání, kdy společnost, kde působil ve funkci jednatele, tj. ve společnosti [redacted], vznikly finanční problémy a následně také, že došlo k prohlášení konkurzu. Žalobce žádnou svoji povinnost neporušil, i v dané nepřízni ve finanční situaci společnosti, kde působil jako jednatel, choval se řádně dle nastavených podmínek a nemohl tedy předejít zahájení trestního stíhání a jeho dalšímu vedení. Kdyby se žalobce choval v rozporu s právními předpisy, pak jistě by nastoupila odpovědnost za trestný čin dle § 224 trestního zákoníku, tedy za trestný čin způsobení úpadku, kde

k zavinění postačuje nedbalost. Toto vše je pak potvrzováno zprošťujícím rozsudkem, když došlo ke zproštění obžaloby žalobce z důvodů, že v obžalobě označený skutek nebyl trestným činem, tedy s odkazem na ustanovení § 226 písm. b) trestního řádu. V jednání žalobce tedy nebylo spatřováno nic, co by bylo v rozporu s trestním právem a žalobce tedy nemohl porušit žádnou svoji povinnost a tedy ani povinnost prevenční. Nárok žalobce je uplatňován z titulu neoprávněně vedeného trestního řízení. Není možné činit závěr, že žalobce spoluzavinil ve stejném rozsahu jako žalovaná vznik škody v průběhu svého působení ve společnosti [REDAKCE], neboť si nepočínal tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě. Je navrhováno, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že se žalobě vyhovuje v plném rozsahu.

9. Žalovaná soudu prvního stupně vytýká nesprávná skutková zjištění i nesprávné právní posouzení věci. Namítá, že žalobce byl v souvislosti s vedeným trestním stíháním státem odškodněn, ale domáhal se vyšší částky spolu s tvrzením, že odškodnění, kterého se mu dostalo, není dostačující a že mu vedeným trestním stíháním byla způsobena vyšší újma. Z důvodu nepodání žaloby proti státu včas pak danou částku požaduje po žalované. V řízení měla být proto zkoumána skutečnost, zda právě v důsledku trestního stíhání (jinými slovy v příčinné souvislosti s ním) došlo ke zhoršení situace žalobce (ať už ve sféře rodinné, pracovní nebo jiné) a pokud ano, tak zda šlo o takové její zhoršení, které by odůvodňovalo vyšší nemajetkovou újmu než tu, která mu již byla kompenzována, tj. zda vůbec vznikla nějaká další újma, která by dosud nebyla žalobci nahrazena. Žalobce neunesl v rámci daného řízení důkazní břemeno, tedy neprokázal, že by mu vznikla nějaká další újma než tak, která už byla stran státu nahrazena. Žalobce neprokázal existenci nějakých skutečností souvisejících s vedeným trestním stíháním, které by zásadním způsobem zvyšovaly jeho újmu nad rámec toho, co mu již bylo nahrazeno. Naopak z provedených důkazů vyplynulo, že pokud něco zhoršilo vztahy v rodině, byla to stresová situace navazující na stav společnosti [REDAKCE], její insolvenční, vyčítání si pochybení mezi jednateli dané společnosti, obavy z dluhů a s tím spojená odezva okolí. Údaje týkající se trestního stíhání nebyly jakkoliv medializovány, žalobce ani nebyl veřejně známou osobou. Pokud jde o vztah s manželkou, vyplynulo, že k rozvodu manželství, který žalobce zmiňoval, nedošlo, manželka žalobce podporovala a věřili společně, že vše dobře dopadne. Pokud žalobce zmiňoval tu okolnost, že v důsledku trestního stíhání neměl s manželkou druhé dítě, pak je potřeba poukázat na to, že z provedených důkazů vyplynulo, že manželé [REDAKCE] se o druhé dítě snažili v podstatě hned od doby, kdy se narodila první dcera, ale příčinná souvislost s trestním stíháním zde opět nebyla prokázána. Žalobce již odškodnění od státu dostal, a to v adekvátní výši. Žalobci se nezdařilo prokázat žádné takové okolnosti mající vazbu na trestní stíhání, které by měly jeho újmu dále navyšovat. V případě žalobce zde vznikly obecné dopady trestního stíhání na osobu obžalovaného, tak jak s nimi počítá Stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13.4.2011. S ohledem na shora uvedené nemůže být řeč o vzniku odpovědnosti žalované, neboť pakliže zde nevznikla škoda, resp. ani příčinná souvislost mezi trestním stíháním a situací žalobce jím tvrzenou, nelze hovořit o odpovědnosti žalované. Žalovaná navrhuje, aby žaloba žalobce se v plném rozsahu zamítá.
10. Vedlejší účastník na straně žalované se ztotožnil s jejím návrhem a argumentací.
11. Odvolací soud po závěru, že obě přípustná odvolání byla podána včas, účastníky řízení k takovému úkonu legitimovanými, a že splňují náležitosti odvolání a podmínky odvolacího řízení (žalobce uplatnil odvolací důvod podle § 205 odst. 2 písm. g) o.s.ř., žalovaná podle § 205 odst. 2 písm. e) a g) o.s.ř.), přezkoumal napadený rozsudek soudu prvního stupně postupem podle § 212 a 212a o.s.ř. v plném rozsahu, jakož i řízení jeho vydání předcházející, a dospěl k závěru o důvodnosti odvolání žalobce a nedůvodnosti odvolání žalované.
12. V dané věci nebylo sporné, že žalobci v souvislosti s (konkrétním) trestním stíháním vznikla nemajetková újma, která byla státem odškodněna částkou 50 000 Kč, a že žaloba, již se domáhal

dalších 150 000 Kč, byla zamítnuta z důvodu advokátkou žalované opožděně podané žaloby (žalovaná porušení povinností vyplývajících ze zákona o advokacii nepopírala). Za této situace se správně soud prvního stupně zabýval otázkou výše nároku žalobce na finanční odškodnění jeho nemajetkové újmy, když příčinná souvislost mezi pochybením advokáta a vznikem škody je dána pouze tehdy, pokud je prokázáno, že kdyby k pochybení advokáta nedošlo, škoda by nenastala. Jinými slovy soud se správně zabýval otázkou, zda a v jaké výši by žalobci bylo přiznáno finanční zadostiučinění, byla-li by advokátkou žalované podána včasná žaloba, neboť pouze v případě, kdy by žalobci požadované odškodnění náleželo, je dána odpovědnost žalované podle § 24 zákona o advokacii.

13. V řízení byly řádným dokazováním prokázány dopady zahájeného (a probíhajícího) trestního stíhání do osobní sféry žalobce, bylo prokázáno, že mezi manžely vznikaly konflikty, žalobce se uzavřel do sebe, manželka trávila hodně času u své matky. Manželé rezignovali na svou (byť dlouhotrvající) snahu o dalšího potomka. Intenzita těchto dopadů nemůže být zpochybňována žalovanou namítanou skutečností, že manželé nakonec celou situaci „ustáli“. Prokázáno bylo i zhoršení (přerušeni) vztahů s rodiči žalobce a jeho bratrem pro definitivní ztrátu vzájemné důvěry, byť tyto vztahy byly narušeny již v souvislosti s finančními problémy společnosti [redacted] a ukončením společného podnikání. V této souvislosti možno odkázat i na svědeckou výpověď žalobce v řízení vedeném u OS v Písku pod sp. zn. 9 C 269/2016, jejíž obsah je v zásadě shodný s jeho účastnickou výpovědí v daném řízení. V situaci, kdy žalobci za vytýkaný skutek hrozil nepodmíněný trest odnětí svobody (jak byl správně svou obhájkyňou poučen, byť tato vyjadřovala pochybnosti o naplnění subjektivní stránky trestného činu), ani odvolací soud nepochybuje o zásadních dopadech 2 a čtvrt roku trvajícího trestního stíhání do poměrů žalobce, žijícího na malém městě. Soud uvěřil jeho tvrzení (podporovaného svědeckou výpovědí manželky), že po zahájení trestního stíhání se od nich odvrátili i přátelé a známí, a to i přesto, že věc nebyla medializována (a žalobce nevykonával žádnou veřejnou funkci) Nepochybně trestní stíhání mělo vliv i na pověst žalobce a jeho dosavadní způsob života. Podle soudem citované judikatury vyšších soudů (např. IV. ÚS 3193/10) je každé zahájené trestní stíhání značným zásahem do života obviněného, o to intenzivnější v případě, kdy ke zproštění obžaloby a vydání zprošťujícího rozsudku došlo z důvodu podle § 226 písm. b) tr. řádu (jako tomu bylo v dané věci, tedy z důvodu, že vytýkaný skutek nebyl trestným činem). S přihlédnutím ke všem zjištěným okolnostem věci odvolací soud proto přisvědčil závěru soudu prvního stupně, že žalobcem požadované peněžní zadostiučinění v celkové výši 170 000 Kč je přiměřené. Zároveň odpovídá i výši zadostiučinění přiznanému bratru žalobce v řízení vedeném u Okresního soudu v Písku pod sp. zn. 9 C 269/2016 za v podstatných rysech se shodujících skutkových okolností (spolupodnikatel, spoluobviněný). I žalobce musel cca 2 a čtvrt roku snášet útrapy spojené s nedůvodným trestním stíháním, kdy mu hrozil nepodmíněný trest odnětí svobody v sazbě 2 – 8 let, navíc i přes zprošťující rozsudek soudu prvního stupně státní zástupce podáním odvolání prodloužil stav nejistoty a zásah do osobnostní sféry života žalobce. Tyto závěry obstojí i v porovnání s dalšími srovnatelnými případy, známými odvolacímu soudu z jeho rozhodovací činnosti (např. rozsudkem KS v Českých Budějovicích ze dne 18.1.2018 č.j. 8 Co 1763/2017 -88 bylo přiznáno zadostiučinění ve výši 300 000 Kč poškozenému, jehož trestní stíhání trvalo 3 roky a poškozenému hrozilo původně 12, po překvalifikaci 5 let odnětí svobody, rozsudkem téhož soudu ze dne 15.3.2017 č.j. 7 Co 134/2017-358 bylo přiznáno zadostiučinění ve výši 228 000 Kč poškozenému, jehož stíhání trvalo cca 4 roky a hrozil mu trest odnětí svobody 12 let či rozsudkem téhož soudu ze dne 2.11.2017 č.j. 22 Co 1489/2017-261 bylo přiznáno zadostiučinění ve výši 350 000 Kč poškozenému, jehož trestní stíhání trvalo 4 roky a nešlo o osobu zcela bezúhonnou.
14. Odvolací soud přisvědčil s ohledem na výše uvedené i dalšímu závěru soudu prvního stupně, že mezi porušením povinností advokátkou žalované a škodou vzniklou žalobci (nepřiznání

odškodnění jeho nemajetkové újmy) je příčinná souvislost, neboť ke vzniku škody 120 000 Kč (50 000 Kč bylo již žalobci uhrazeno) došlo v důsledku jí pozdě podané žaloby.

15. Pokud jde o právní argumentaci žalované a vedlejšího účastníka na straně žalované, kteří opakovaně odkazují na „Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 13.4.2011“ bez bližšího upřesnění s tím, že přiznané odškodnění 50.000 Kč odpovídá v něm uvedenému výpočtu, považuje tuto právní argumentaci odvolací soud za nesprávnou. Žalovaná strana má patrně namysli Stanovisko Občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 13.4.2011, sp. zn. Cjpn 206/2010, podle kterého se pro poměry České republiky definují základní částky odškodnění (15.000 – 20.000 Kč za jeden rok řízení, s tím, že první dva roky jsou ohodnoceny částkou o polovinu nižší) újmy způsobené nepřiměřenou délkou trestního řízení. V podstatě jde o judikaturní výklad ust. § 31a odst. 3 zák. č. 82/98 Sb., kdy je dána odpovědnost státu za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem, kterým je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Takový nárok však předmětem posuzování v daném řízení není. Žalobce se v řízení, ve kterém opožděně žalovaná podala žalobu, nedomáhal odškodnění nepřiměřené délky trestního řízení, nýbrž poskytnutí zadostiučinění za neoprávněné trestní stíhání, tedy újmu způsobenou postupem orgánů činných v trestním řízení tím, že vydaly nezákonné rozhodnutí o zahájení trestního stíhání. V takovém případě pak je nutno postupovat ve smyslu § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., tedy při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění přihlídnout k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Podle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 16.9.2015, sp. zn. 1747/2014, uveřejněném pod č. 67/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek platí, že výše zadostiučinění přiznaného podle § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. na náhradu nemajetkové újmy způsobené trestním stíháním, které skončilo zproštěním obžaloby nebo zastavením, musí odpovídat výši zadostiučinění přiznanému v případech, které se s projednávanou věcí v podstatných znacích shodují; významnější odchylka je možná jen tehdy, bude-li soudem řádně a přesvědčivě zdůvodněna. Nelze-li nalézt takový případ, který by se v podstatných znacích shodoval s projednávanou věcí, je třeba provést srovnání s jinými případy náhrad nemajetkové újmy. Soud přitom neopomene uvést podstatné společné a rozdílné znaky a v odůvodnění svého rozhodnutí vysvětlit, jakým způsobem si tyto společné a rozdílné znaky promítl do výše stanoveného zadostiučinění, tj. z jakého důvodu je přiznané zadostiučinění přiměřené ve srovnání s jiným zadostiučiněním přiznaným z jiného právního důvodu. Odvolací soud tedy nepochybuje o argumentaci žalované v tom směru, že je to žalobce, kdo nese důkazní břemeno, nicméně je zřejmé, že žalobce jej unesl již proto, že měl ve smyslu citované judikatury ulehčenou situaci tím, že existuje případ velmi obdobný, neboť v témže trestním stíhání (tedy v jednom trestním řízení) vedeném proti jeho bratrovi ve stejné pozici (statutární orgán společnosti, která se ocitla v insolvenci) byl obviněn pro stejný trestný čin se stejným skutkovým vymezením. Oběma bratrům hrozila stejná délka trestu, v adhézním řízení byla proti nim uplatňována stejná náhrada škody ve výši cca 3.000.000 Kč. Ve skutkových závěrech obou řízení byl definován konkrétní způsob, kterým se na jejich životě důsledky nezákonně vedeného trestního řízení projeví, a toto srovnání vychází v obou řízeních opět v podstatě stejně. Ve věci vedené u Okresního soudu v Písku pod sp. zn. 9 C 269/2016 bylo zjištěno, že manželství bratra žalobce v důsledku trestního řízení a jemu předcházejících problémů finančního rázu procházelo krizí, stejně jako vztah obou bratrů a jejich s otcem. V obou případech základ problémů byl založen již v důsledku neúspěšného podnikání ve společnosti [REDAKCE], ovšem vedení trestního řízení vzájemnou důvěru a obavy obou prohlubovalo, a to ve vztahu k hrozícímu nepodmíněnému trestu s vysokou sazbou (až osm let) a finančnímu ohrožení a vedlo k další vzájemné nedůvěře. Pokud dochází k vzájemnému srovnání důsledků vedení trestního řízení na žalobce a jeho bratra [REDAKCE], lze říci, že u žalobce ještě navíc došlo k odkladu rozhodnutí manželů o početí druhého dítěte (zatímco druhé dítě bratra [REDAKCE] již bylo narozeno). Žalované straně lze sice přisvědčit, že neúspěšné pokusy o otěhotnění manželky žalobce probíhaly již řádově po dobu čtyř až pěti let před zahájením trestního stíhání, nicméně další

pokusy, k nimž byli manželé odhodláni, musely být v důsledku trestního řízení odloženy, což s ohledem na věk manželky žalobkyně dále snížilo, byť jen teoretickou, šanci na otěhotnění. Jinak řečeno, při srovnání důsledků trestního stíhání na oba bratry je zřejmé, že jeho dopad na žalobce byl minimálně stejně razantní, jako na jeho bratra [REDAKCE], v jehož případě se stejnou skutkovou argumentací byla Okresním soudem v Písku ve věci sp. zn. 9 C 269/2016 přiznána částka odškodňující újmu ve výši 170.000 Kč. Tento rozsudek byl potvrzen rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 17.4.2018, č.j. 8 Co 396/2018-191 a dovolání České republiky – Ministerstva spravedlnosti pak odmítnuto usnesením Nejvyššího soudu ze dne 21.11.2018, č.j. 30 Cdo 2831/2018. Argumentace žalované, že žalobce neunesl důkazní břemeno, že by mu náleželo více než padesátitisícové odškodnění, je nesprávné a vychází jednak z nesprávného právního názoru žalované strany o způsobu výpočtu výše zadostiučnění a jeho parametrech (viz výše), jednak není ani skutkově podložena (žalovaná neuvádí, v čem byly důsledky nezákonně vedeného trestního stíhání pro žalobce méně závažné než pro jeho bratra [REDAKCE]). Věcná argumentace žalované, že obě (toto a řízení bratra žalobce – viz výše) nejsou totožná, sice platí, ale jak výše zdůvodněno, platí také, že ve svých důsledcích a parametrech v obou řízeních byly v podstatě doloženy stejné následky stejného trestního řízení na žalobce a jeho bratra. Lze tedy uzavřít v souladu s citovanou judikaturou, že důvody pro odchylku (přiznání menší částky odčinění nemajetkové újmy) nelze nalézt žádné přesvědčivé odůvodnění.

16. Pokud i přes shora uvedené souhlasné závěry odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně v zamítavém výroku II. postupem podle § 220 o.s.ř. změnil, učinil tak z důvodu nesouhlasu se závěrem o spoluzavinění žalobce na vzniklé škodě ve smyslu ust. § 2900 o.z. porušením prevenční povinnosti. Předně je třeba připomenout, že předmětem řízení bylo zjišťování rozsahu dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry žalobce, nikoli dopady pozdě podané žaloby, které soud nad rámec potřebného rovněž hodnotil. Zároveň je třeba zdůraznit, že spoluzavinění žalobce je třeba hodnotit ve vztahu k porušení povinností advokátkou žalované, kdy v řízení nebylo ani tvrzeno, že by se jakkoli na pozdním podání žaloby podílel (či toto spoluzavinil). Ve vztahu k povinnostem žalované nelze dovodit ani porušení jeho prevenční povinnosti, neboť advokátce byly všechny okolnosti věci známy z trestního řízení, v kterém žalobce obhajovala.
17. Pokud by případně soud prvního stupně uvažoval toto spoluzavinění ve vztahu k odpovědnosti státu za nezákonně vedené trestní stíhání, pak podle ustálené judikatury Nejvyššího soudu (srovnej například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.5.2002, sp. zn. 25 Cdo 539/2002 nebo pozdější rozsudek ze dne 21.8.2012, sp. zn. 30 Cdo 2256/2011) platí, že „Zavinění obviněného na zahájení trestního stíhání proti němu v obecné rovině znamená, že obviněný svým zaviněným úkonem přispěl k tomu, že trestní řízení proti němu bylo (či muselo být) zahájeno, tedy, že jeho jednání bylo důvodem k zahájení trestního stíhání proti němu. Nejde tedy o to, zda se dopustil, byť zaviněně skutku, pro který byl stíhán a jímž vyvolal podezření, že byl spáchán trestný čin, ale o to, zda svým jiným či dalším jednáním ovlivní postup orgánů činných v trestním řízení před zahájením trestního stíhání nebo v jeho průběhu tak, že bez tohoto jednání, byť zahájení (pokračování) trestní stíhání nedošlo, například uváděním nepravdivých skutečností či předstíráním, že vůči němu jsou důvody k trestnímu stíhání, ačkoliv objektivně neexistovaly. Podmínka, že poškozený si sám zavinil zahájení trestního stíhání, není tedy naplněna samotnou okolností, že se dopustil skutku, pro který bylo trestní stíhání proti němu zahájeno. Soud prvního stupně však uvažoval v rozporu s touto judikaturou, jak vyplývá z jeho skutkového závěru.
18. V případě náhrady nemajetkové újmy se s ohledem na její rozdílný charakter v porovnání s náhradou škody (majetkové újmy) a zákonný požadavek daný v § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., přihlédne při stanovení výše přiměřeného zadostiučnění i k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo, omezení dovozované ve vztahu k nároku na náhradu škody se neuplatní a naopak je třeba chování poškozeného, který ke vzniku nemajetkové újmy přispěl, zohlednit. Bude-li zjištěno, že se poškozený dopustil jednání, pro které byl následně trestně stíhán, nepovede

to sice k závěru o tom, že si trestní stíhání zavinil (tedy i spoluzavinil) a tím pádem k absenci odpovědnosti státu za poškození trestního stíhání vzniklou újmou (nebo v závěru o spoluzavinění), ale půjde o důležitou okolnost pro stanovení formy a případně výše odškodnění nemajetkové újmy podle § 31a odst. 2 Odpšk“. Zde však je nutno zdůraznit, že důvodem zproštění obvinění žalobce, jak vyplývá ze závěrů trestního řízení (viz výše), bylo konstatování trestního soudu, že jednání popsané v obžalobě, není trestným činem. Tím je velmi limitována možnost zohlednění skutečnosti, že se žalobce dopustil jednání, pro které byl trestně stíhán, jako okolnosti důležité pro eventuální snížení majetkové újmy podle § 31a odst. 2 zákona č. 84/1998 Sb. Orgány činné v trestním řízení měly od počátku mít ujasněno, zda předmětné jednání je či není trestným činem. Mezi skutečnostmi, že žalobce se daného jednání dopustil, a orgány činné v trestním řízení mylně pro takové jednání trestní stíhání zahájily, není možné dovodit příčinnou souvislost. Rozhodně ne v pouhém konstatování, že dané jednání (obsažené v právní větě obžaloby) reálně žalobce uskutečnil. Musely by zde být dovozeny zvláštní důvody, pro které by takové jednání mělo být jednak nemravné, neetické a přitom se zásadním způsobem spolupodílelo na onom „omylu“ orgánů činných v trestním řízení při právním hodnocení daného jednání. Takové závěry soud prvního stupně neuvádí, žalovaná strana je taktéž neargumentuje (žalovaná strana vůbec danou problematiku nemá součástí tvrzení své procesní obrany a soud prvního stupně zde tedy postupoval v určitém rozporu s dispoziční zásadou) a i s ohledem na obsah spisu lze konstatovat, že žádné takové skutkové okolnosti ze spisu nevyplývají. S ohledem na právní normu (§ 226 písm. b/ t.ř. – tedy skutek není trestným činem) je v obecné rovině obtížné si takovou skutkovou situaci vůbec pojmově představit. Závěry soudu prvního stupně tedy nejsou v daném směru správné. Proto v zamítavé části odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně změnil dle § 220 o.s.ř.

19. Žalobce byl v řízení plně úspěšný (v obou jeho fázích), proto mu ve smyslu ust. § 142 odst. 1 o.s.ř. (ve spojení s § 224 odst. 1 o.s.ř.) náleží právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů. Ty sestávají z částky 44 056,92 Kč za náklady řízení před soudem prvního stupně, tedy 9 úkonů právní služby počítaných z tarifní hodnoty 50 000 Kč podle § 9 odst. 4 advokátního tarifu (srov. rozsudek NS ČR sp. zn. 30 Cdo 3378/2014, podle kterého žalobu na náhradu nemajetkové újmy je nutné z hlediska tarifní hodnoty považovat za spor v oblasti osobnostních práv), tedy 3 100 Kč za úkon (jde konkrétně o převzetí a přípravu zastoupení, předžalobní výzvu, žalobu, 3 jednání ve věci samé vždy v reakci na vyjádření žalované, tedy ze dne 28.8.2019, 15.10.2019 a 31.12.2019, jednání netrvajících déle než 2 hodiny 12.12.2019 a jednání trvajících více než 2 hodiny, tedy za dva úkony (od 8.41 do 11.47 dne 3.9.2020), 9 režijních paušálů po 300 Kč podle § 13 AT, tedy 2 700 Kč, 4x 100 Kč ztráta času dle § 14 AT a dále cestovné 2x k procesnímu soudu ze sídla kanceláře právního zástupce, tj. Strakonice – Písek a zpět v roce 2019 při ceně za 1 km 5,64 Kč za 40 km, tedy 225,60 Kč, v roce 2020 5,66 x 40 km, tedy 226,40 Kč, když spotřeba 4,6 litru použitého motorového vozidla doložena technickým průkazem, to vše zvýšené o 21 % DPH, jehož plátcovství právní zástupce žalobce doložil a dále soudní poplatek ze žaloby ve výši 6 000 Kč. Náklady odvolacího řízení pak činí 16 767,38 Kč, tj. 3 úkony právní služby po 3 100 Kč (viz výše), tedy odvolání, vyjádření ve věci samé a účast u jednání odvolacího soudu, 3x režijní paušál po 300 Kč, 5x 100 Kč ztráta času dle § 14 AT, cestovné ve výši 5,65 za km při spotřebě motorového vozidla 4,6 litru na 100 km (TP doložen) na cestě ze Strakonice do Českých Budějovic a zpět, tj. 120 km, tedy celkem 678 Kč. To vše vynásobeno 21 % DPH, tedy 13 767,38 Kč + soudní poplatek z odvolání 3 000 Kč. Dohromady tedy náklady 60 824,30 Kč, které jsou povinni nést žalovaný a vedlejší účastník na straně žalované podle zásady plného úspěchu žalobce ve věci společně, a to každý jednou polovinou. Odvolací soud nezjistil (a nebyly ani stranou žalovanou uváděny) žádné konkrétní důvody, pro které by měla být náhrada nákladů řízení moderována ve smyslu § 150 o.s.ř.

Poučení:

Proti tomuto usnesení je dovolání přípustné k Nejvyššímu soudu, jestliže Nejvyšší soud jako soud dovolací dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je odvolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o.s.ř.). Dovolání se podává u soudu, který rozhodoval v prvním stupni, a to do dvou měsíců od doručení rozsudku odvolacího soudu.

České Budějovice 25. března 2021

JUDr. Pavel Toufar v.r.

předseda senátu